MAATALOUS

14 prosenttia suomalaisista ostaisi alkuperäiskarjan lihasta valmistettuja tuotteita säännöllisesti. Siitä oltaisiin valmiita maksamaan keskimäärin 10 prosenttia tavanomaista kalliimpaa hintaa. **PROFESSORI EIJA POUTA, MTT**

Maijala herätti kansainvälisen kiinnostuksen suomenlampaaseen

85 vuotta täyttävä emeritusprofessori Kalle Maijala iloitsee siitä, että alkuperäisrotujen säilytykseen suhtaudutaan nykyisin entistä myönteisemmin.

Kymmenittäin asiantuntijamatkoja maailman eri kolkkiin, yli 150 puhetta kansainvälisissä seminaareissa, useita julkaisuja sekä valtavasti työtä ja intohimoa lampaiden, hevosten, lehmien ja siipikarjan jalostukseen.

Näin voisi kuvailla huomenna lauantaina 85 vuotta täyttävän kotieläinjalostuksen emeritusprofessori **Kalle Maijalan** ansiokasta uraa.

Maijala on toiminut professorina Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa (MTT) ja Helsingin yliopistossa sekä tutkijaprofessorina Suomen Akatemiassa. Hänen työnsä kotieläinjalostajana on saanut huomiota ja arvostusta myös kansainvälisesti.

Lammas kontaktieläimenä

Kansainvälistä kuuluisuutta Maijala on saanut etenkin hedelmällisyyden tutkijana. Hänen ansiostaan suomenlampaan sikiävyys tunnetaan maailmanlaajuisesti.

”Monelle koira on kontaktieläin, mutta minulle sellainen on ollut lammas”, Maijala sanoo.

”Tulin kerran melkein vahingossa mölläyttäneeksi, että uuhi voi saada 4–5 karitsaa ja hoitaa ne onnistuneesti. Sitten suomenlammasuuhia haluttiinkin jo ostaa 40 maahan.”

Juuri lammas on kuljettanut Maijalaa puhumassa eri puolella maailmaa seminaareissa, joita eläkeläinen nyt muistelee suurella lämmöllä.

”Minun ikäluokkaani ei kutsuttu vielä sotaan, joten olen halunnut palvella kotimaata pitämällä Suomea esillä maailmalla.”

Geenien säilytys tärkeää

Maijalan sydäntä lähellä ovat läpi pitkän uran olleet myös maito, suomenhevonen ja alkuperäisrotujen säilytys.

Työ geenivarojen säilyttämiseksi alkoi 1970-luvulla, mistä lähtien Maijala oli tiiviisti mukana kehittämässä Euroopan alkuperäisrotujen geenivarojen säilytysmenetelmiä.

Vielä 80-vuotisjuhlansa korvilla viisi vuotta sitten emeritusprofessori puolusti tiukasti Sukevan kyyttöjä ja etsi niille uusia sijoituspaikkoja.

Kalle Maijala innostui kotieläinjalostuksesta kotitilan orikasvatin kautta.

Maijala on iloinen, että aikoinaan hänen oppilaanaan ollut MTT:n professori **Juha Kantanen** jatkaa työtä alkuperäisrotujen puolesta.

”Tuntuu, että suhtautuminen alkuperäisrotujen säilytykseen on muuttunut myötämielisemmäksi.” Pohjois- ja itä-suomenkarjan tilannetta hän kuitenkin pitää haastavana.

Maijala toteaa, että geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen edellyttää kansantajuista tiedottamista säilytyksen merkityksestä ja menetelmistä.

Hänen mukaansa säilytystyön kustannuksia voidaan alentaa käyttämällä alkuperäisrotuisia eläimiä tuotannossa.

Orikasvatti innosti uralle

Maijala käy edelleen silloin tällöin alan seminaareissa ja lukee aktiivisesti lehtiä. Tärkeä harrastus on laulu.

Pääosan emeritusprofessorin ajasta on viime vuosina vienyt laajojen muistelmien kokoaminen. Osa muistelmista julkaistaan seminaarin yhteydessä teoksessa Monien kotieläinlajien geenisäilytystä Suomessa ja maailmalla.

Kirjasta selviää, miksi Kangasalla kasvaneesta musikaalisesta maatilan pojasta tuli maailman kuulu genetiikan professori.

Kaiken takana oli kotitilalla kasvanut nöyräluonteinen suomenhevosori Sasu, jonka kautta Maijala tutustui kotieläinjalostukseen ja innostui opiskelemaan alaa vuonna 1949.

Hevoset säilyivät mukana pitkään. Vielä 50 vuotta myöhemmin Maijala toimi Suomen Työhevosseuran puheenjohtajana.

TERHI TORIKKA

Kalle Maijalan 85-vuotisjuhlaseminaari: Kotieläinten geenisäilytys Suomessa ja Maailmalla, Tiedekeskus Heurekassa Vantaan Tikkurilassa 25.5.2012 klo 13-18.

KARI SALONEN

Kalle Maijalan ansiota on, että suomenlampaan sikiävyys tunnetaan maailmanlaajuisesti.

Suomalainen valmis maksamaan geeniperinnöstä

Suomalainen kuluttaja arvostaa maatiaisrotuja ja -lajikkeita. Varsin moni on myös valmis maksamaan niiden säilyttämisestä.

”Suomessa on kuluttajaryhmä, joka on halukas ostamaan niistä valmistettuja tuotteita, vaikka ne olisivat kalliimpia kuin muut vastaavat tuotteet”, toteaa professori **Eija Pouta** Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksesta (MTT).

Kuluttajaryhmä ei tosin ole suuri. Se on kuitenkin valmis maksamaan tuotteista riittävän korkeaa hintaa, jotta se ylläpitäisi erikoistuotteiden markkinat.

14 prosenttia suomalaisista ostaisi alkuperäiskarjan lihasta valmistettuja tuotteita säännöllisesti. Siitä oltaisiin valmiita maksamaan keskimäärin 10 prosenttia tavanomaista kalliimpaa hintaa.

Pouta on ollut mukana tekemässä tutkimusta, jossa selvitettiin kuluttajien halukkuutta säilyttää kotieläinten geenivaroja.

Valtiovallan pitäisi huolehtia säilyttämisestä

Vaikka esimerkiksi itäsuomenkarja eli kyyttö on suurimmalle osalle suomalaisista tuttu rotu, sen lihasta tai maidosta valmistettuja tuotteita on maistanut vain harva.

Maatiaisrotujen pienet markkinat ovat ongelma myös tutkijoille. Koska maatiaisista valmistettuja tuotteita on markkinoilla vähän, todellista maksuhalukkuutta tutkimuksessa ei ollut Poudan mukaan mahdollista tutkia.

Tutkimus tehtiin siksi kyselynä, johon vastasi noin 2 000 vastaajaa viime vuonna.

Maksuhalukkuuden lisäksi tutkimuksessa nousi Poudan mukaan esiin yleinen myönteisyys geenivarannon säilyttämistä kohtaan.

Yli puolet suomalaisista pitää geenivarojen suojelua niin tärkeänä, että on valmis maksamaan siitä kohtuullisen korvauksen.

Enemmistön mielestä päävastuu säilyttämisestä tulisi olla valtiovallalla ja siitä pitäisi huolehtia verovaroin. Vain kolmannes on sitä mieltä, että päävastuu säilyttämisestä ja sen kustannuksista pitäisi olla viljelijöillä.

Eija Pouta kertoo tutkimuksen tuloksista tänään perjantaina Vantaalla Tiedekeskus Heurekassa järjestettävässä seminaarissa, jonka aiheena on kotieläinten geenien säilytys.

JUHANI REKU

MT SANOO SUOMEKSI

[Geenivaranto]

on eläinrotujen ja kasvilajikkeiden kirjo. Siihen kuuluvat niin maatiaiset kuin jalostuksen myötä syntyneet rodut ja lajikkeet.

Australialainen viljelijä rakensi sähköpuimurin

Australialaista suurtilaa viljelevä **Malcom Lucas** muutti uuden puimurin sähköllä toimivaksi. Takana on kolme puintikautta ja mittarissa 1 500 ajotuntia. Kone on toiminut Lucaksen mukaan erinomaisesti.

Lucaksen sähköpuimurista kertoi ensimmäisenä yhdysvaltalainen Farm Show -lehti.

Itäsaksalaiset juuret

Sähköpuimuri on tehty itäsaksalaisesta Fortschrittin peruja olevasta puimurista. Australialainen Horwood Bagshaw Limited aikoi ryhtyä tuomaan puimureita mutta ajautui konkurssiin. Lucas osti konkurssipesästä kahdeksan lähes tuliterää puimuria.

”Onpahan riittävästi varaosia”, Lucas toteaa lehden haastattelussa.

Yhdestä Fortschrittin puimurista tehtiin sähköllä toimiva. Moottoriksi vaihdettiin Cumminsin 330 hevosvoimainen diesel, jonka perässä on suoravetoinen 300 kVA:n generaattori. Jännite on 415 volttia.

Puimurissa on peräti 22 sähkömoottoria, ja kolme on vielä perävaunussa, sillä seuloilta yli tulevat roskat kerätään sikalan kuivikkeiksi. Samalla saadaan pois pellolta rikkakasvien siemenet.

Kaikki sähkömoottorit ovat tavallisia kaupasta ostettavia kolmivaihemoottoreita, Lucas korostaa.

Kolmen sähkömoottorin kierroslukua pystytään säätämään portaattomasti ohjaamosta ajovoimansiirron lisäksi: puintikelan, laonnostokelan ja puhaltimen.

Lucaksen mukaan virttyneen vihreät itäsaksalaiset puimurit saattavat olla teknisesti vanhentuneita, mutta ne tarjosivat edullisen rakennuskohteen sähkökokeilulle. Hän maksoi kahdeksasta puimurista yhteensä 100 000 dollaria.

Puimurilla on ajettu kolme vuotta ja tunteja on kertynyt mittariin 1 500.

Puimurin sähkömoottori.

Paljon etuja

Sähköisessä voimansiirrossa on Lucaksen mukaan useita etuja. Mekaanista voimansiirtoa ei tarvita, käytettävyys on erinomaista ja moottorit ovat kompakteja. Lisäksi toimintoja on helppo ohjata ja valvoa.

Isäntä on vakuuttunut menossa olevasta kehityksestä. Hän uskoo, että nyt eletään käännekohtaa sähkökäyttöisissä traktoreissa ja maataloustyökoneissa.

Deere, Agco ja Belarus ovat jo esitelleet Euroopassa vaihtoehtoja dieselsähköisiksi ratkaisuiksi.

Puimurin ohella Lucas ja hänen perheensä ovat rakentaneet myös muita maatalouskoneita. Itse tehty 51 metrin puomistolla varustettu kasvinsuojeluruisku osoittautui toimivaksi ja toista ruiskua rakennetaan parhaillaan.

Lannanlevitinkin muutettiin kolmella sähkömoottorilla toimivaksi.

Tila sijaitsee Etelä-Australiassa lähellä Roseworthyn kaupunkia.

Jo sata vuotta sitten

Sähkön sovittaminen puimuriin ei ole uutta Australiassa.

Tasan sata vuotta sitten Illman and Sons -niminen yhtiö kehitti riipimiseen perustuvan puimurin, jonka työleveys oli liki kahdeksan metriä.

Riipivä pöytä oli jaettu kolmeen osaa ja jokaista niistä pyöritti sähkömoottori. Generaattori oli traktorissa, jolla koko komeutta vedettiin.

Puimurissa oli jo seulasto ja irrotettava viljasäiliö, joka vaihdettiin päisteissä tyhjään.

Puimureita tehtiin vain yksi ja siitäkin on säilynyt vain kuvia.

VEIKKO NIITTYMAA